

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Regula fidei B. Athanasij Episcopi ab Ecclesia approbata. Quicumque vult
saluus esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

num; & utrumque eadem serie verborum videatur esse ordinatum: dubium videri posset, quod ex illis vocet hic Eymericus symbolum sanctorum patrum; sed nos Symbolum Nicæni concilij hic dicitur sanctorum patrum credimus: & ita etiam S. Anton. sentit, part. 4. tit. 8. cap. 4. §. 3. quod fuit conditum contra Arrium in synodo Nicæna, & à 318. Episcopis subscriptum & confirmatum, de quo Nicephorus Callistus lib. 8. c. 17. scribit ita: Productus est in medium Arrius, atque de eis, quæ ab ipso in quæstionem deducta fuerant, diligens & accurata disquisitio facta. In primis vero cauebatur, ne temere atque præcipitanter in alteram partem sententiæ proferrentur. & paulo infra. Sed enim confessio fidei à trecentis & decem octo episcopis in scriptum relata, atque ab eisdem, & simul à sapientissimo Constantino annotationibus confirmata, quæ etiam nunc Ecclesijs olim tradita obtinet, de verbo ad verbum sic habebat: Credimus, in vnum Deum, &c. Cui itaque absolute & simpliciter dicitur aut nominatur symbolum sanctorum Patrum, per excellentiam symbolum Nicænum intelligendum esse crederem: quamquam & symbolum Constantinopolitanum intelligi etiam videri possit, propter Decretum concilij Toletani III. cap. 2. ubi id symbolum in Missarum sollempnitatibus iubetur recitari.

Hoc ipsum Symbolum eadem fere serie verborum, & sententiæ penitus eadem seruata, in synodo Constantinopolitana prima, habita à centumquinquaginta Episcopis sub Theodosio maiore era 419. aduersus Macedonium repetitum fuit & ordinatum. idem autem Symbolum, siue Nicænum, siue Cōstātinopolitanum (quia ut dixi non differunt) in multis concilijs repetitum est, veluti, in sexta synodo Constantinopolitana actio. 17. in concilio Calcedonensi actio. 2. & alibi sæpe.

In his Symbolis illud est diligenter obseruandum quod notat sanctus Thomas 1. par. quæst. 36. art. 2. ad 2. argumentum, & sanctus Anton. 4. part. tit. 8. ca. 4. §. 1. videlicet, in vno explicatius & apertius quæpiam tradi, quam in alio; non tamē cōdebatur nouum Symbolum: ait enim sanctus Thomas in singulis fere concilijs institutum fuisse Symbolum aliquod propter aliquem errorem, qui in eo concilio dānabatur; sequens tamen conciliū nen faciebat aliud symbolum quā primū; sed id quod implicite cōtinebatur in vno symbolo, in alio explanabatur contra hereses insurgentes. quod ipsum sæpe alibi repetit, & præsertim, 2. 2. quæst. 1. art. 9. & lib. 3. sent. dist. 25. quæst. 2. art. 2.

Hinc intelliges mentiri Græcos, qui asserunt ea verba, filioque, addita esse perperam à Latinis, cum in antiquis symbolis non reperiantur: quia enim olim is error de processione Spiritus sancti nondum erat exortus, non oportuit in symbolo id ampliari & declarare. Iam quod ea verba non sint additio, sed expositio eius quod inerat, diuinitus declarat concilium Florentinum sub Eugenio iiii. sessio. 6.

De his Symbolis multa fit à sacris Doctoribus & approbatis concilijs passim mentio.

Cur & quando Symbolū in Ecclesijs cantari cœperunt.

A Id vero nullo modo est præmittendum, quod quidam sentiunt, nempe hæc symbola in Ecclesijs, orientalibus ad mentes hominum in fide confirmandas inter Missarum sollempnia iussa esse recitari, quo tempore Arrii, Sabellij, & cæterorum hæreses, pacem & fidem orientalium Ecclesiarum perturbabant: inde vero ad Ecclesias occidentales eam consuetudinem peruenisse; & in Hispania in concilio Toletano tertio sub Pelagio Papa eius nominis secundo, era 627. celebrato, cautum est, vt Symbolū hoc in Ecclesijs recitaretur ad corroborandas inualidas hominum mentes, vt in decretis eius concilij, cap. 2. scriptum est. Cæterum verisimilius alij putant, in quibus est Franciscus Feuardentius apud Franenum lib. 2. c. 2. Iam Apostolos ipsos Symbolum decantasse dum sacrosancta Eucharistiæ mysteria celebrarent, vt colligitur ex Dionysio Areopagita cap. 3. ecclesiast. hierarchie. Optimo autem consilio hæc recitauit Eymericus, quia maxime ad institutum suum spectant, cum potissimum his fides fundetur & fulciatur.

REGVLA FIDEI BEATI Athanasi Episcopi ab Ecclesia approbata.

C **Q**UICVNQVE vult saluus esse, ante omnia opus est, vt teneat Catholicam fidem; Quam nisi quisque integram, inuiolatamque seruauerit, absque dubio in æternum peribit. Fides autem catholica hæc est: vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitatem veneremur. Neque cōfundentes personas, neque substantiam separantes. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti: Sed Patris, & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas, aqualis gloria, coæterna maiestas. Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus. Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus. Immenus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus. Aeternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus. Et tamen non tres æterni, sed vnus æternus. Sicut non tres increati nec tres immensi, sed vnus increatus, & vnus immensus: similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus. Et tamen non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens. Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus. Et tamen non tres Dii, sed vnus est Deus. Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus. Et tamen non tres Domini, sed vnus est Dominus. Quia sicut sigillatim vnamquamque personam Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate compellimur: Ita tres Deos aut Domines dicere, catholica religione prohibemur. Pater à nullo est factus, nec creatus, nec genitus. Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus. Spiritus sanctus, à Patre & filio, non factus nec creatus, nec genitus, sed procedens. Vnus ergo Pater, non tres Patres, vnus Filius, non tres Filij; vnus Spiritus sanctus, non tres Spiritus sancti. Et

Athanasi
gula
cra,
quos
quis
sus.

Et in hac Trinitate nihil prius, aut posterius, nihil maius, aut minus: sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt, & coæquales: Ita ut per omnia, sicut iam supra dictum est, & vnitas in Trinitate, & Trinitas in vnitate ueneranda sit. Qui vult ergo saluus esse, ita de Trinitate sentiat. Sed necessarium est ad æternam salutem, vt incarnatione quoque D. N. Iesu Christi fideliter credat. Est ergo fides recta, vt credamus & confiteamur, quia Dominus noster Iesus Christus Dei filius, Deus & homo est. Deus est ex substantia Patris ante secula genitus, & homo est ex substantia Matris, in sæculo natus. Perfectus Deus, perfectus homo; ex anima rationali & humana carne subsistens. Aequalis Patri secundum diuinitatem, minor Patre secundum humanitatem. Qui licet Deus sit & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus. Vnus autem non conuersione diuinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum, vnus omnino non confusione substantiæ, sed vnitate personæ. Nam sicut anima rationalis & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus. Qui passus est pro salute nostrâ, descendit ad inferos, tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis, & reddentur sunt de factis proprijs rationem. Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam, qui vero mala, in ignem æternum. Hæc est fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, saluus esse non poterit.

COMMENT. XVII

Athanasii regula cur dicta, conera quos edita, & quis Athanasius.

Regula fidei sancti Athanasij. In omnibus codicibus legitur, regula, non symbolum: quod peculiari ratione factum est: symbolum enim proprie dicitur articuloꝝ & veritatum collectio, & fidei confessio ab Apostolis, & generalibus concilijs auctoritate Pape munitis, facta. Que vero a priuatis patribus ordinationes de fide factæ sunt, licet ab Ecclesia fuerint comprobate, & regule dicuntur, siue confessiones, nõ symbola: quoniaꝝ Symbolum fidei edere Pontificis munus est, non priuatorum patrum, vt optime docet S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 10. & sanctus Antonius par. 4. tit. 8. c. 4. §. 3. & plane Eugenius iiii. quodam decreto post generalem octauam synodum collecto, hanc Athanasij ordinationem regulam vocat in hæc verba:

Sexto compendiosam illam fidei regulam, per beatissimum Athanasium editam, ipsis præbemus oratoribus, cuius tenor talis est; Quicumque vult saluus, &c. Hic est ille Athanasius, ut scribit Nicephorus lib. 8. c. 15. histor. Ecclesiast. qui fortiter cum Arrianis congressus est in concilio Niceño, aduersus quos hanc etiam regulam siue manifestationem fidei per modum doctrine edidit, vt præcitato loco ait. Sanctus Thomas, ad quam explicandam multis vigilijs opus esset, nec locus hic patitur vt singula enarremus, cum omnia fidei my-

Astria breui oratione in ea comprehendantur. Id solum obseruandum hic censeo contra Græcos, qui negant Spiritum sanctum procedere etiam a Filio, hinc Athanasium primum eorum Doctorem contra asserere, sibi: Spiritus sanctus a Patre & filio, non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens. id quod alibi etiam monuimus.

BQue vero de Athanasij regula proxime dicta sunt, eadem accipienda sunt de confessione sancti Hieronimi, & de libro de fide ad Petrum sancti Angustinii, que mox inseruntur ab Eymérico: ex quibus multe catholice veritates colliguntur, quod multum spectat ad eius institutum in hac parte, in quibus etiam plurima sunt ualde obscura, & quasi latent spiritum continentia, que a nobis ideo sunt ommissa, ne uolumen immensum cresceret, & quia hæc tractatio ad Theologos proprie spectat, nec est presentis speculationis, ac instituti.

CONFESSIO + FIDEI BEATI Hieronymi Presbyteri.

CREDIMVS in Deum Patrem omnipotentem, cunctoꝝ visibilium & inuisibilium conditorem. Credimus & in Dominum nostrum Iesum Christum, per quem creata sunt omnia, verum Deum vnigenitum, & verum Dei filium: non factum aut adoptiuum, sed genitum & vnium cum Patre substantiæ, quod Græci dicunt *ὁμοούσιον*: atque ita per omnia æquale Deo Patri, vt nec tempore, nec gradu, nec potestate possit esse inferior: tantumque confitemur esse illum, qui est genitus, quantum est ille qui genuit. Non autem quia dicimus genitum a Patre filium diuina & ineffabili generatione, aliquod ei tempus ascribimus, sed nec Patrem aliquando capisse, nec Filium. Nec enim aliter confiteri possumus æternum Patrem, nisi confiteamur etiam coæternum Filium. Ex Filio enim Pater dicitur, & qui semper Pater fuit, semper Filium habuit. Credimus & in Spiritum sanctum, verum Deum, ex Patre & filio procedentem, æqualem per omnia Patri & Filio, voluntate, potestate, æternitate, substantia. Nec est prorsus aliquis in Trinitate gradus, nihil quod inferius superiusue dici possit: sed tota Deitas sui perfectione æqualis est, vt exceptis uocabulis, que proprietatem personarum indicant, quicquid de vna persona dicitur, de tribus dignissime possit intelligi. Atque ut confundentes Arrium, vnâ eandemque dicimus trinitatis esse substantiam, & vnium in tribus personis fatemur Deum, ita impietatem Sabellij declinantes, tres personas expressas sub proprietate distinguimus, non ipsum sibi Patrem, ipsum filium, ipsum sibi Spiritum sanctum esse dicentes, sed aliam Patris, aliam Filij, aliam Spiritus sancti esse personam. Non enim nomina tantummodo, sed etiam nominum proprietates, id est, personas velut Græci exprimunt hypostases, hoc est substantiæ, cõfitemur. Nec Pater filij, aut Spiritus

Habetur in Tomo 9. operum S. Hier. Romæ imp. s. episto. 17. cū hac scriptio ne: Symboli explanatio ad Damasum.